

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 29.06.2005
COM(2005)275 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI,
EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

**Diskusijas uzsākšana par Kopienas nostāju attiecībā uz zivsaimniecības
produktu ekomarķējuma programmām**

(SEC(2005)840)

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI,
EIROPAS PARLAMENTAM UN EIROPAS EKONOMIKAS UN
SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

**Diskusijas uzsākšana par Kopienas nostāju attiecībā uz zivsaimniecības
produktu ekomarķējuma programmām**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Komisijas 1997. gada decembra paziņojumā par zivsaimniecības produktu tirgus nākotni ES¹ pirmo reizi uzsvērtā nepieciešamība apspriest nediskriminējošas, brīvprātīgas ekosertifikācijas programmas. Turpmākajās apspriedēs vairākums dalībvalstu atzina, ka šajā jautājumā Kopienai jāpieņem vienota nostāja, bet dalībvalstu uzskati par šīs nostājas īstenošanu ir atšķirīgi. Komisija 2002. gadā pieņēma Kopienas darba plānu, lai integrētu kopējā zivsaimniecības politikā apkārtējās vides aizsardzības prasības² un paziņoja nodomu sākt diskusiju par zivsaimniecības produktu ekomarķējumu.

Reformētās 2002. gadā pieņemtās kopējās zivsaimniecības politikas³ mērķis ir „nodrošināt tādu ūdeņu dzīvo resursu izmantošanu, kas radītu noturīgus ekonomiskos, vides un sociālos apstākļus”. Lai nostiprinātu reformas kopējā zivsaimniecības politikā, jārisina jautājums par ekomarķējuma programmām, kas varētu būt līdzeklis, ar kura palīdzību integrēt vides aizsardzības intereses zivsaimniecības nozarē. Turklāt pēdējā laikā aizvien pieaugošais produktu skaits, kuriem ir ekomarķējums, izvirza nopietnus jautājumus, kas saistīti ar konkurenci, tirdzniecību un patērētāju aizsardzības politiku.

Pienācīga uzmanība jāpievērš arī notiekošajām diskusijām par ekomarķējumu, kas norisinās starptautiskos forumos. Pārtikas un lauksaimniecības organizācijā (*FAO*) patreiz notiek direktīvu izstrāde jūras zivju un zivsaimniecības produktu ekomarķējuma piešķiršanai. Pasaules tirdzniecības organizācijas (*PTO*) pārstāvji Dohas deklarācijā turklāt apņēmušies pārbaudīt marķējuma nosacījumus saistībā ar vides aizsardzību, ciktāl tas attiecas uz Tirdzniecības un vides aizsardzības komitejas darbības jomu.

Komisija vēlas panākt, lai tās priekšrocības, ko nodrošinātu ticamas zivsaimniecības produktu ekomarķējuma programmas, tiktu izmantotas pēc iespējas labāk. Tas ievērojami sekmētu vides aizsardzības interešu integrāciju zivsaimniecības nozarē. Šā paziņojuma mērķis ir sākt izsmēlošu konceptuālu diskusiju par minētajiem jautājumiem un izvērtēt to risināšanas iespējas.

---

¹ Komisijas paziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam – Zivsaimniecības tirgus nākotne Eiropas Savienībā: atbildība, līdzdalība un konkurētspēja. COM(1997)719, gala redakcija, 1997. gada 16. decembris.

² Komisijas paziņojums, ar ko izveido Kopienas darba plānu, lai integrētu kopējā zivsaimniecības politikā apkārtējās vides aizsardzības prasības. COM(2002)186, gala redakcija, 2002. gada 28. maijs.

³ Padomes 2002. gada 20. decembra Regula (EK) 2371/2002 par zivsaimniecības resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku (OV L 358, 31.12.2002., 59. lpp.).

2. EKOMARKĒJUMA PROGRAMMAS

2.1. Definīcija⁴

Ekomarķējuma programmas dod tiesības produktus marķēt ar īpašiem logotipiem vai īsu vārdisķu aprakstu, kas patērētājus pārliecina, ka produkti ir izgatavoti atbilstīgi izvēlētiem vides aizsardzības aspektiem, tādiem kā izejmateriālu resursu ilgtspējas nodrošināšana, ražošanas metožu ietekme uz apkārtējo vidi vai produktu otrreizējas izmantošanas iespējas. Tas tiek veikts ar nolūku, lai patērētājus attiecīgi informējot, viņu apzināta izvēle veicinātu videi draudzīgu produktu reklāmu un patēriņu. Tādējādi patērētāji var ietekmēt ražotāju un politikas veidotāju rīcību.

Mūsdienās rūpniecības un mežsaimniecības nozarē ir dažādas sertifikācijas un ekomarķējuma programmas. Kopienas ekomarķējuma piešķiršanas programma⁵ aptver aptuveni 20 rūpniecības produktu grupas. Tomēr tā neattiecas uz pārtiku, dzērieniem un zālēm.

2.2. Ekomarķējuma programmas zivsaimniecības nozarē

Lielveikalu tīkli un tirdzniecības uzņēmumi aizvien vairāk pauž interesi par pārtikas produktiem, kas saistīti ar ilgtspējības apsvērumiem. Tas zivsaimniecības nozarē ir sekmējis privātu ekomarķējuma programmu attīstību, no kurām dažas ir nostiprinājušas vietu tirgū (piemēram, „Tunzivis, kas noķertas tīklos, kuri neapdraud delfīnu dzīvību” vai „Jūras uzraudzības padomes ekomarķējuma programma”). Turklāt privāto iniciatīvu skaitam ir tendence pieaugt, kas liek apšaubīt to atbilstmi vides aizsardzības prasībām, par ko savukārt ne vienmēr iespējams pārliecināties⁶.

2.2.1. *Tunzivis, kas noķertas tīklos, kuri neapdraud delfīnu dzīvību*

Visbiežāk minētais un iespējamais pretrunīgākais ekomarķējums zivsaimniecības nozarē ir marķējums, kuru piešķir tunzivīm, kas noķertas tīklos, kuri neapdraud delfīnu dzīvību. Šādu marķējumu lieto, lai apliecinātu, ka tunzivis noķertas tādā veidā, kas aizsargā delfīnus, vai nu, pamatojoties uz Nolīgumu par starptautisko delfīnu saudzēšanas programmu (*AIDCP*), daudzpusējās Reģionālās zivsaimniecības organizācijas programmu, vai arī saskaņā ar programmu, ko veicina „*Earth Island Institute*”, nevalstiska organizācija, kuras galvenā mītne ir ASV.

Lai gan tunzivis, kas noķertas tīklos, kuri neapdraud delfīnu dzīvību, sākotnēji šādi marķēja saskaņā ar tehniskiem noteikumiem, šāds marķējums ietekmējis tirgu tādā veidā, ka dažās valstīs vairs nav atļauts pārdot tunzivis bez marķējuma, kas norāda, ka tās noķertas tīklos, kuri neapdraud delfīnu dzīvību. Tomēr *AIDCP* un ASV likumdošana nav komplementāra. Patiesībā šī delfīniem draudzīgā etiķete tomēr neļauj realizēt atbilstoši *AIDCP* prasībām noķertās tunzivis ASV tirgos. Tas ir izraisījis strīdu starp Meksiku un ASV, kas vēl turpinās. ASV administrācijas mēģinājumus grozīt ASV likumdošanu saskaņā ar *AIDCP* prasībām ASV tiesās ir apstrīdējušas vairākas nevalstiskās organizācijas, kas uzskata, ka *AIDCP* prasības nav pietiekami stingras.

⁴ Definīcijas, pieredzi citās jomās un tehniskus jautājumus skatīt I pielikuma 1. punktā.

⁵ Padomes un Eiropas Parlamenta 2000. gada 17. jūlija Regula (EK) Nr. 1980/2000 par pārskatīto Kopienas ekoetiķetes piešķiršanas programmu (OV L 237, 21.09.2000., 1. lpp).

⁶ Sīkāku informāciju skatīt I pielikuma 2. punktā.

Kopiena atbalsta brīvprātīgo *AIDCP* delfīniem draudzīgo marķējuma programmu. Pēc tunzivju uzraudzības sistēmas īstenošanas⁷ radies jautājums, vai *AIDCP* marķējuma programma būtu jāīsteno Kopienas līmenī, un kā šo uzdevumu veikt. Šo jautājumu risinot, jāņem vērā daudzi aspekti.

2.2.2. Jūras uzraudzības padomes ekomarķējuma programma

Jūras uzraudzības padome (*MSC*), kuru 1997. gadā kopīgi izveidoja *Unilever* un Pasaules Dabas Fonds (*WWF*), bet kas tagad darbojas patstāvīgi, ir sākusi plaša mēroga privātu ekomarķējuma iniciatīvu, kuras mērķis ir „nodrošināt, ka marķētie produkti ir no zivsaimniecībām, kurās ievēro labas pārvaldes principus un kuras neapdraud apkārtējo vidi ar pārmērīgu zvejas intensitāti”. Līdz šim ir sertificētas desmit zivsaimniecības, no kurām četras ir Eiropas valstu zivsaimniecības. Vairāk nekā 180 produktiem visā pasaulē ir piešķirts *MSC* marķējums. Pašlaik vērtē divpadsmit zivsaimniecības, tostarp Ziemeļjūras siļķu zvejas un Aļaskas saidu zvejas saimniecību.

MSC principu izstrādes process paver iespējas attīstības valstīm, kuras satrauc tas, ka to produktiem varētu tikt liegta pieeja attīstīto valstu tirgiem.

3. EKOMARĶĒJUMA PROGRAMMU IZSTRĀDE STARPTAUTISKOS FORUMOS

3.1. Pārtikas un lauksaimniecības organizācija

Diskusija *FAO* attiecībā uz ekomarķējuma piešķiršanu ir sākta 1997. gadā *FAO* Zivsaimniecības komitejas (*COFI*) 22. sesijā, atbildot uz *MSC* izveidi. Toreiz diskusija noslēdzās bez nozīmīgiem rezultātiem galvenokārt tāpēc, ka tika izteiktas bažas, ka ekomarķējums radīs jaunus tirdzniecības ierobežojumus. Tomēr eksperti vienojās, ka, izstrādājot iespējamās vadlīnijas, tās jāsaskaņo ar *FAO* Atbildīgu zivsaimniecību rīcības kodeksa nosacījumiem⁸.

COFI 2003. gada 25. sesijā *FAO* tika uzdots izstrādāt ekomarķējuma vadlīnijas jūras zvejas zivīm un zivsaimniecības produktiem. Tehniska rakstura konsultācijās 2004. gada oktobrī delegācijas puda pastiprinātu interesi iespējami ātri izstrādāt starptautisku ekomarķējuma programmu vadlīnijas. Tika panākts ievērojams progress un pirms *COFI* sanāksmes notika otrā tehniska rakstura konsultācija. Vadlīniju galīgo tekstu pieņēma *COFI* 26. sesijā 2005. gada martā. Eiropas Komisija aktīvi iesaistījās konsultāciju procesā.

3.2. Pasaules tirdzniecības organizācija

Saskaņā ar *Doha Development Agenda (DDA)* 32. punkta iii) apakšpunktā noteiktajām saistībām, kas paredz pievērst īpašu uzmanību produktu marķējumam atbilstoši vides aizsardzības prasībām, PTO Tirdzniecības un dabas aizsardzības komitejā kopš 2001. gada Dohas ministru sanāksmes ir notikušas vairākas apspriedes. Diskusijās apspriestas galvenokārt brīvprātīgas uz aprites ciklu pamatotas programmas⁹. Kopiena ir ieteikusi pievērst

⁷ Padomes 2003. gada 19. maija Regula (EK) Nr. 882/2003, ar ko izveido tunzivju uzraudzības un pārbaudes sistēmu (OV L 127, 23.05.2003., 1. lpp.).

⁸ Zivsaimniecības komitejas 23. sesijas ziņojums (Roma, Itālija, 1999. gada 15.-19. februāris), *FAO* Zivsaimniecības ziņojums Nr. 595.

⁹ Skatīt I pielikuma 1. punktu.

uzmanību virknei aspektu, kas skar ekomarķējuma programmu nozīmi un darbības mērogu, lai veicinātu tirdzniecības, attīstības un dabas aizsardzības politikas savstarpēju sinerģiju¹⁰. Apspriedes par šiem jautājumiem turpinās.

4. KOPIENAS POLITIKAS MĒRĶI ATTIECĪBĀ UZ ZIVJU UN ZIVSAIMNIECĪBAS PRODUKTU EKOMARĶĒJUMU

Komisija vērtē ekomarķējuma programmas kā līdzekli, ar kura palīdzību integrēt vides aizsardzības intereses zivsaimniecības nozarē un atbalsta šādas politikas vispārīgus mērķus, kuri ir šādi:

- 1) veicināt patērētāju informētību par zvejniecības ietekmi uz vidi;
- 2) mudināt zivsaimniecību vadītājus un zvejniekus izturēties atbildīgāk pret vides saglabāšanu, sniedzot tiem plašāku informāciju par zivsaimniecības ietekmi uz apkārtējo vidi.

Šādā nozīmē ekomarķējuma programmu ieviešana tirgū rosinātu ražotājus nākotnē izmantot atbildīgākas zvejas metodes. Tādēļ Komisija uzskata, ka ir jāatbalsta brīvprātīgas ekomarķējuma programmas. Tomēr Komisija arī uzskata, ka par dabas resursu aizsardzību ar likumdošanas starpniecību ir atbildīgas valsts iestādes un, lai gan ekomarķējumu var izmantot ilgtspējīgu zivsaimniecību atbalstam, tas tomēr nedrīkst aizstāt valdības apkārtējās vides saglabāšanas politiku.

Komisija uzskata, ka ir jāizstrādā saskaņota Kopienas politika attiecībā uz zivju un zivsaimniecības produktu ekomarķējumu, lai varētu pienācīgi risināt jautājumus, kas saistīti ar neatbilstīga ekomarķējuma lietojumu. Šīs politikas galvenajiem mērķiem jāsekmē:

- (1) *zivsaimniecību ilgtspējīga izmantošana¹¹ un ekosistēmas atbilstoša aizsardzība*: ja ekomarķējuma programmas pamatojas uz skaidri definētiem kritērijiem un atbilstīgiem rādītājiem, tās var palīdzēt gan uzraudzīt ilgtspējīgas zvejas attīstības gaitu, gan paaugstināt patērētāju informētības līmeni saistībā ar zivsaimniecības ilgtspējas jautājumiem;
- (2) *saskaņota nostāja attiecībā uz ekomarķējuma programmām visā Kopienā*: patērētājiem jābūt pārliecinātiem, ka visas ekomarķējuma programmas, ko izmanto Kopienā, pamatotas uz līdzīgām pamatnostādnēm un principiem;
- (3) *pārskatāmas un objektīvas informācijas sniegšana patērētājiem*: iegādājoties kādu produktu, patērētāji attiecīgo produktu daļēji izvēlas, pamatojoties uz kritērijiem, kas nav saistīti ar pašu produktu, piemēram, ražošanā izmantotās metodes un ietekme uz vidi, tādēļ jābūt pieejamai skaidrai un pārbaudāmai informācijai, kas ļautu izvairīties no maldinošiem apgalvojumiem; ekomarķējuma programmām jāatbilst arī vispārējām patērētāju aizsardzības politikas prasībām, lai nodrošinātu augstu patērētāju aizsardzības līmeni saskaņā ar Līguma 153. pantu;

¹⁰ 2003. gada 27. jūnija Dokuments JOB (03) 130.

¹¹ Atbilstoši 2002. gada 20. decembra Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 par zivsaimniecības resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku 3. panta e) punktam „ilgtspējīga izmantošana” ir „krājumu izmantošanu tādā veidā, ka netiek apdraudēta krājumu izmantošana nākotnē un tai nav negatīvas ietekmes uz jūras ekosistēmām”.

- (4) *godīga konkurence*: jācenšas neizmantot maldinošs ekomarķējums un jānodrošina, lai marķējums nebūtu vienīgi atsevišķu uzņēmumu reklāmas līdzeklis;
- (5) *brīva pieejamība*: visām ekomarķējuma programmām jānodrošina brīva pieeja, tās nedrīkst būt diskriminējošas un to dalības maksa nedrīkst būt pārmērīgi augsta maziem un vidējiem uzņēmumiem un nelielas jaudas zivsaimniecībām;
- (6) *attīstība un tirdzniecība*: jāpievērš pienācīga uzmanība tām prioritātēm, kuras Kopiena izvirzījusi PTO saistībā ar attīstības valstu interešu ievērošanu.

5. KOPIENAS NOSTĀJAS IESPĒJAMIE VARIANTI

Cik lielā mērā brīvprātīgās ekomarķējuma programmas jāpakļauj likumdošanai, lai aizsargātu sabiedrības intereses - tas ir galvenais jautājums, kas jārisina valsts iestādēm. Pašlaik iespējami trīs varianti.

5.1. Pirmais variants: neiesaistīšanās ekomarķējuma programmu izstrādē

Pirmais iespējamais variants ir neiesaistīšanās. Tādā gadījumā tirgus apstākļos ekomarķējuma programmas turpina brīvi attīstīties bez jebkādas valsts sektora iesaistīšanās. Līdz šim Kopiena šajā jomā nav veikusi nekādus pasākumus. Neiesaistoties ekomarķējuma programmu izstrādē, saglabājas pašreizējais stāvoklis.

Neiesaistīšanās priekšrocības ir šādas.

- Šajā gadījumā ir skaidri nošķirti privātā sektora centieni kā mārketinga stratēģiju izmantot dažādus zivju izcelsmes un zvejas metožu aspektus, no vienas puses, un valsts sektora darbība, lai nodrošināt resursu saglabāšanu un zivsaimniecības noturīgu attīstību, no otras puses. Tādā veidā sektoram būs nozīmīgāka loma ekomarķējuma programmu pārvaldē. Tas nodrošinās plašāku ekomarķējuma programmu izstrādi.
- Uzņēmējdarbības rezultātā izveidotas brīvprātīgas programmas ir elastīgākas un vieglāk piemērojamas mainīgām situācijām. Valsts iestādēm nevar pārmest, ka tās uzliek papildu ierobežojumus zivsaimniecības produktu tirdzniecībai.
- Paplašinot sabiedrības un ražotāju informētību saistībā ar zivsaimniecības ilgtspēju, var nodrošināt izvairīšanos no maldinošiem apgalvojumiem un veicināt labāko zvejas metožu izmantošanu.

Neiesaistīšanās trūkumi ir šādi.

- Nepastāvot neatkarīgai sertifikācijas un akreditācijas sistēmai, programmu uzticamības pakāpe ir apšaubāma.
- Atšķirībā no citām marķējuma sistēmām, piemēram, organiskas izcelsmes produktu marķējumu, attiecībā uz ekomarķējuma nozīmi zivsaimniecības nozarē nav vienprātības. Daži uzskata, ka tam jāapliecina zivju krājumu ilgtspējīga pārvalde, citi uzskata, ka galvenā uzmanība jāpievērš atsevišķu zvejas metožu ietekmei uz vidi vai zivsaimniecības produktu aprīti kā vienotam veselumam. Nepastāvot ekomarķējuma programmu prasību minimumam, daži uzņēmumi, reklamējot savu produkciju, var izmantot pārspīlētus un neattiecināmus apgalvojumus.

- Pastāv risks, ka, dažādās dalībvalstīs piemērojot dažādu nostāju attiecībā uz ekomarķējuma izmantošanu, Kopienas tirgus var tikt sadrumstalots. Kopienas tirgū ienākot ar ekomarķējumu marķētiem produktiem, dažas dalībvalstis vai uzņēmumu īpašnieki var izrādīt vēlmi noteikt paši savus ekomarķējuma standartus. Tas var radīt šķēršļus preču brīvai aprītei.
- Ja ekomarķējuma programmas ir vienīgi privātā sektora pārziņā, uzņēmumi, kas attiecīgajā programmā nepiedalās, var uztvert jebkuru finansiālu valsts iesaistīšanos kā valsts atbalsta sniegšanu, kas var veicināt tirdzniecības traucējumus. Šāda iesaistīšanās var izraisīt attīstības valstu neapmierinātību. Ja programmas ir vienīgi privātā sektora uzraudzībā, valsts iestādēm var rasties grūtības finansiāli un tehniski atbalstīt attīstības valstis.

Komisija uzskata, ka ir jāpievērš pienācīga uzmanība iespējamiem riskiem, ko var radīt tas, ka nepastāv skaidra Kopienas nostāja attiecībā uz tādu produktu mārketingu, kuriem piešķirts ekomarķējums. Būtu pareizāk, ja Kopiena jau sākumā varētu izstrādāt vienotu nostāju, lai vēlāk nenāktos nodarboties ar pretrunīgām un neatbilstošām programmām un šādu programmu nelabvēlīgo ietekmi uz tirgu un/vai drošu zivju krājumu saglabāšanu. Tādēļ Komisija neiesaka īstenot neiesaistīšanās variantu.

5.2. Otrais variants: izstrādāt vienotu Kopienas programmu zivju un zivsaimniecības produktu ekomarķējuma piešķiršanai

Kopienai ir izteikts ierosinājums izstrādāt pašai savu visaptverošu ekomarķējuma programmu, kuru pārvaldītu valsts iestādes vai to pārstāvji. Šādas vienotas programmas izstrādes gadījumā visās tās izveides stadijās, tās darbībā un uzraudzībā būtu iesaistītas valsts iestādes.

Trīs svarīgākie argumenti par labu šim variantam.

- Tā kā ekomarķējuma vērtējuma un zivju krājumu pārvaldes kompetences jomas var daļēji pārklāties, vienota Kopienas ekomarķējuma programma palīdz uzsvērt valsts iestāžu prerogatīvas zivsaimniecības resursu pārvaldē.
- Privātās ekomarķējuma programmas jāierobežo, jo tās var traucēt normālu tirgus darbību, diferencējot dažādas produktu grupas, piemēram, piešķirt sertifikātus atsevišķām zivsaimniecībām, neskatoties uz to, ka attiecīgos zivju krājumus apsaimnieko arī citas zivsaimniecības.
- Vienota ekomarķējuma programma dotu iespēju izvairīties no neskaidrībām, ko izraisa konkurējošas ekomarķējuma programmas, un ticamība šādai vienai programmai tiktu nodrošināta, piemērojot tai augstākas prasības attiecībā uz apkārtējo vidi un nodrošinot tās neatkarību un ietekmi.

Minētie apsvērumi Komisijai nešķiet pārliecinoši. Konkurējošas ekomarķējuma programmas neradīs neskaidrības, ja tiks nodrošināta vērtēšanas pārskatāmība un objektivitāte un ja patērētājus skaidri un saprotami informēs par vērtēšanas kritērijiem.

Turklāt vienotas valsts pārvaldītas ekomarķējuma programmas izveide radītu arī virkni citu problēmu.

- Valsts iestāžu atbildību par visu dabas resursu aizsardzību ar normatīvo aktu starpniecību var mazināt tādas papildu brīvprātīgas sertifikācijas programmas pārvalde, kas attiecas

tikai uz atsevišķiem zivju krājumiem vai zvejniecības metodēm. Ja tie standarti, kas jāievēro, lai piešķirtu Kopienas ekomarķējumu, nozīmē vienīgi likuma ievērošanu, patērētājiem netiek nodrošināta vajadzīgā produktu specifiskums. Patiesībā ekomarķējuma programmām ir papildu vērtība tikai tad, ja, salīdzinot ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, to prasības ir augstākas. Pretējā gadījumā var rasties iespaids, ka tiesību akti nav pietiekami izstrādāti vai ir standartiem neatbilstīgi.

- Ja Kopiena gatavotos izstrādāt pati savu ekomarķējuma programmu, tai būtu jānosaka, ko ekomarķējums nozīmē attiecībā uz katru zivsaimniecību. Tā kā nav vienprātības attiecībā uz vienotiem apkārtējās vides ietekmes kritērijiem, var rasties nesaskaņas, kas var izraisīt situācijas, kad atbildīgās valsts iestādes tiek iesaistītas pretrunās starp to īstenoto pārvaldes politiku un sertifikācijas standartiem. Jebkuru kritēriju piemērošanas rezultātā vienmēr būtu ieguvēji un zaudētāji. Piemēram, daudzas Kopienas zivsaimniecības, kas neiekļaujas drošās bioloģiskās robežās, zināmu laiku nevarētu pretendēt uz ekomarķējuma iegūšanu. Valsts iestādēm nebūtu viegli uzņemties šāda veida atbildību.

Valsts pārvaldīta visaptveroša programma valstij nozīmē arī lielas izmaksas, kuras veido administratīvie izdevumi, ko rada vērtēšana, sertifikācija un nosacījumu ievērošanas pārbaudes. Šīs augstās izmaksas vien liek secināt, ka šis variants nav pieņemams. Fakts, ka daudzi zivju krājumi Kopienas ūdeņos neiekļaujas drošās bioloģiskās robežās izraisītu situāciju, kad atsauce uz „ilgtspējīgu izmantošanu”, kas noteikta Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 3. panta e) punktā (skatīt 10 zemsuātrās piezīmi) radītu priekšrocības tiem produktiem, ko ieved no valstīm, kurās zivju krājumu pārvaldē ilgtspējas saglabāšanas nosacījumi ir spēkā salīdzinoši ilgāku laiku.

Komisija uzskata, ka vienotas zivsaimniecības produktu ekomarķējuma programmas izveide ir gan situācijai neatbilstoša, gan nepieņemama no praktiskā viedokļa. Ja privātā sektora pārstāvji uzskata, ka ekomarķējuma programmu izstrāde ir izdevīga, un vēlas uzņemties to izveides risku, šī iniciatīva nav jāierobežo, ar nosacījumu, ka netiek mazināta to nozīmīgāko valsts politikas mērķu ietekme, kas vērsti uz godīgas konkurences ievērošanu, objektīvas informācijas sniegšanu un drošu zivju krājumu saglabāšanu un pārvaldi.

5.3. Trešais variants: prasību minimuma noteikšana brīvprātīgām ekomarķējuma programmām

Saskaņā ar šo variantu Kopiena nosaka konkrētu prasību minimumu brīvprātīgām ekomarķējuma programmām.

Tādējādi ekomarķējuma programmas var brīvi attīstīties, pamatojoties uz valsts un/vai privātām iniciatīvām, ja tiek ievērots prasību minimums. Valsts iestāžu iesaiste izpaužas vienīgi ekomarķējuma programmu reģistrācijā un prasību minimuma ievērošanas pārbaudēs. Prasībām jāaptver gan ekomarķējuma programmu tehniskie, gan procedūras un institucionālie aspekti (skatīt II pielikumu).

Šā variantā nozīmīgākās priekšrocības ir šādas.

- Ar ekomarķējuma programmu starpniecību var ievērojami elastīgākos un dažādos veidos darīt zināmu patērētājiem, ka zivrupniecības nozare vai zivsaimniecības pārvalde dod ieguldījumu resursu ilgtspējas saglabāšanā. Tādējādi var pilnīgi izmantot ekomarķējumu kā komerciāla stimula potenciālu un veicināt zivsaimniecības nozares labāku pārvaldi.

- Tas paredz „drošības pasākumus”, kuru mērķis ir palīdzēt izvairīties no brīvas konkurences izkropļojumiem vai maldinošas informācijas un nodrošināt atbilstīgas garantijas patērētājiem.
- Tas mudina izvirzīt augstus vides aizsardzības mērķus, nodrošina, ka svarīgākie ilgtspējas jautājumi tiek pienācīgi risināti un palielina ekomarķējuma programmu ticamību un konsekvenci.
- Ekomarķējuma programmas var pielāgot attiecīgām zivsaimniecībām un/vai to biznesa partneriem, piemēram maziem un vidējiem uzņēmumiem vai attīstības valstīm. Rezultātā programmas kļūst pieejamākas un to īstenošanas izmaksas zivrūpniecības nozarē samazinās.
- Programmas, kas jau darbojas, var vieglāk integrēt.

Šā variantā nozīmīgākais trūkums ir tas, ka, lai gan ekomarķējuma programmas var piemērot daudz elastīgāk, tomēr to ietekme var nebūt pietiekama.

- Prasību minimums jānosaka, ņemot vērā dabas aizsardzības politikas pašreizējo pieredzi. Tā kā visās zivsaimniecībās vēl nepiemēro vairākgadu apsaimniekošanas plānus, obligātie kritēriji sākumā nedrīkst būt pārāk augsti, salīdzinot ar Kopienas dabas aizsardzības politiku, lai tos nevarētu uzskatīt par diskriminējošiem. Kritēriji jāpārskata, pamatojoties uz gūto pieredzi un zinātnisko informāciju. Tādējādi prasību līmenis attiecībā uz ekomarķējuma programmām laika gaitā pakāpeniski jāpaaugstina.
- Nav garantijas, ka visas tirgū darbojošās ekomarķējuma programmas ilgtspējai piešķir vienlīdz svarīgu nozīmi. Dažas programmas par svarīgāko var uzskatīt zivsaimniecības pārvaldi, citas var īpaši uzsvērt ekosistēmas aizsardzību. Šo trūkumu var novērst, sniedzot attiecīgu informāciju patērētājiem.
- Lai pārraudzītu ekomarķējuma programmas, ir vajadzīgas īpašas sertifikācijas programmu pārvaldes un vadības prasmes. Zivsaimniecības pārvaldes iestādēm ir jāapgūst šim darbam vajadzīgās prasmes.
- Jebkurā gadījumā Komisija izmantos savas pārraudzības tiesības, lai nodrošinātu attiecīgo Kopienas normatīvo aktu prasību izpildi.

6. SECINĀJUMS

Tā kā Kopienas zivsaimniecības produktu tirgū ekomarķējuma piešķiršana kļūst par nozīmīgu aspektu, ir laiks sākt diskusiju un pieņemt lēmumu attiecībā uz vienotas nostājas lietderību šajā jautājumā.

Ir nepārprotami, ka šī ir plaša tēma, tāpēc iecerētās diskusijas norisē būs jāpievērš uzmanība ne vienam vien jautājumam.

Diskusijā jārisina šādi nozīmīgākie jautājumi.

- Kas ekomarķējuma programmām jāapliecina: zivsaimniecība, zvejas metode vai kāds cits elements?

- Kā nodrošināt tādu pieeju, kas nav pretrunīga, vienlaicīgi sniedzot augstu brīvprātības un elastības pakāpi?
- Kā pilnībā izmantot ekomarķējuma programmu potenciālu, lai sekmētu ilgtspējīgu zivsaimniecības attīstību, sniedzot reālu ieguvumu zvejniekiem, zivsaimniecības produktu apstrādātājiem un patērētājiem?
- Vai šādā pieejā noteicošā ir mērķu sasniegšana vai līdzekļu izvēle?

Tomēr pats svarīgākais uzdevums ir nodrošināt vienotu Kopienas nostāju attiecībā uz zivju un zivsaimniecības produktu ekomarķējumu, kas atspoguļo labāko praksi šajā jomā. Tā ir arī vēlme apliecināt Kopienas stingro apņemšanos nodrošināt noturību zvejniecības un zivsaimniecības produktu jomā. Lai īstenotu šo nostāju, ir jānodrošina sadarbība ar zivrrūpniecības nozari, lai veicinātu kopēju resursu uzraudzību.

Komisija uzskata, ka, salīdzinot ar pārējiem variantiem, pašlaik vispiemērotākais ir trešais variants, kas paredz brīvprātīgām ekomarķējuma programmām noteikt prasību minimumu. Šis variants ir pietiekami elastīgs, lai būtu attiecīgi pieejams un tas ir samērīgs izmaksu ziņā. Tas dod iespēju atbilstīgi rīkoties, lai nodrošinātu ilgtspējas pieaugumu, vienlaikus pieļaujot pakāpenisku prasību līmeņa attīstību. Tas pienācīgi aizsargā arī patērētāju tiesības.

Komisija aicina Padomi, Eiropas Parlamentu un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju apspriest šajā paziņojumā izvirzītos jautājumus. Ņemot vērā EEZ dalībnieku lielo interesi par šiem jautājumiem, vienotas nostājas nodrošināšanas nolūkā jākonsultējas arī ar EEZ dalībniekiem. Turklāt Komisija gatavojas konsultēties arī ar ieinteresētajām pusēm, izmantojot galvenokārt Zivsaimniecības un akvakultūras konsultatīvās komitejas starpniecību, un paralēli veikt zinātnisku un tehnisku atbalsta darbu, kam jāsniedz papildu informācija, kuru var izmantot diskusijā un kuru vajadzības gadījumā varētu izmantot par pamatu ietekmes novērtējumam.

Turpinot šajā paziņojumā aizsākto diskusiju, Komisija var nākt klajā ar attiecīgām likumdošanas iniciatīvām.

ANNEX I

General aspects on eco-labelling

1. HOW ECO-LABELLING SCHEMES WORK

The International Standard Organisation (ISO) distinguishes between three types of environmental labels and declaration. Eco-labelling schemes fall under type I - environmental labelling (ISO 14024). These are voluntary programs, designed to reduce environmental effects by promoting market-driven demand for and supply of products which are verified by a third party. An eco-label should therefore indicate that an independent person or organisation has verified that the product meets a set of meaningful and consistent standards for environmental protection. Type II - self-declared environmental claims (ISO 14021), which are made without independent third party certification, and type III - environmental declaration (ISO 14025) are not relevant in the current context.

Eco-labelling schemes involve three main procedural and institutional features: 1) the setting of a certification standard, 2) the accreditation of independent certifying bodies and 3) the certification that the product meets the required standard, all along the production and distribution chain. There are a number of possible options for the shaping of such a scheme, where each layer can be managed by public authorities, private entities or a combination of the two. In the fisheries sector, eco-labelling schemes have up to now been entirely managed by the private sector.

Eco-labelling schemes are well established in the industrial sector (for example textiles or detergents). They have been successful in raising awareness of the environmental impact of industrial activity. The Community's own eco-label award scheme¹² aims to promote industrial products which have the potential to reduce negative environmental impact, as compared to other products in the same product group. This scheme covers some 20 industrial product groups, but does not apply to food products, drink and medicines. A large variety of certification and eco-labelling schemes have also been developed in the forestry sector.

In the food sector, Community measures on organic production of agricultural products¹³ set out requirements on production, labelling and inspection. However, this has no connection with an eco-labelling scheme. In any event, products from wild animals such as game and fisheries products are excluded from the scope of the regulation.

Terms and definitions (from: Report of the FAO expert consultation on the development of international guidelines for eco-labelling of fish and fisheries products from marine capture fisheries, Rome, Italy, 14 – 17 October 2003)

---

¹² Council and European Parliament Regulation (EC) No 1980/2000 of 17 July 2000 on a revised Community eco-label award scheme (OJ L 237, 21.9.2000, p. 1).

¹³ Council Regulation (EC) No 2092/91 of 24 June 1991 on organic production of agricultural products and indications referring thereto on agricultural products and foodstuffs (OJ L 198, 22.7.1991, p. 1).

- Accreditation: Procedure by which an authoritative body gives formal recognition that a body or person is competent to carry out specific tasks. (*Based on ISO/IEC Guide 2: 1996, 12.11*)
- Accreditation body: Body that conducts and administers an accreditation system and grants accreditation. (*Based on ISO Guide 2, 17.2*)
- Accreditation system: System that has its own rules of procedure and management for carrying out accreditation. (*Based on ISO Guide 2, paragraph 17.1*)
Note – Accreditation of certification bodies is normally awarded following successful assessment and is followed by appropriate surveillance.
- Certification: Procedure by which a third party gives written or equivalent assurance that a product, process or service conforms to specified requirements. Certification may be, as appropriate, based on a range of inspection activities which may include continuous inspection in the production chain. (*Based on ISO Guide 2, 15.1.2 and Principles for Food Import and Export Certification and Inspection, CAC/GL 20*)
- Certification body: Body that conducts certification. A certification body may oversee certification activities carried out on its behalf by other bodies. (*Based on ISO Guide 2, 15.2*)
- Chain of Custody: The concept that all relevant steps in the production chain have been inspected or certified as appropriate and that a system of tracking of certified products is in place. (*Based on IFOAM. 2002. IFOAM Accreditation Criteria for bodies certifying organic production and processing*)
- Life cycle approach: A methodology considering environmental impacts associated with any phase of the product life from the delivery or generation of natural resources to the final disposal", including use and disposal of the product. The extent to which the life cycle is considered may vary depending on the type of environmental label or declaration, the nature of the claim and the product category. (*based on ISO 14021*) The life cycle approach is not considered applicable with regard to eco-labelling for fisheries products
- Standard: Document approved by a recognized organization or arrangement, that provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for products or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory under international trade rules. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, process or production method. (*Based on TBT agreement, Annex 1, para.2*)
- Standard-setting organization or arrangements : Organization or arrangement that has recognized activities in standardization. (*Based on ISO Guide 2, paragraph 4.3*)

7. ECO-LABELLING SCHEMES IN THE FISHERIES SECTOR

Minimum labelling requirements such as country of origin, wild/harvested fish, health standards or other regulatory measures in respect of product quality have nothing to do with eco-labelling requirements and consequently are not envisaged hereafter.

7.1. The "Dolphin-safe/Dolphin-friendly" labelled tuna

The terms "dolphin-safe/dolphin-friendly" are used by both the Agreement on the International Dolphin Conservation Programme (AIDCP)¹⁴ and by a programme promoted by the Earth Island Institute¹⁵.

The dolphin-safe certification of the AIDCP gives access to the voluntary use of a "dolphin-safe" certificate or label for tuna caught without any mortality or serious injury to dolphins in the course of the fishing operations. The Earth Island Institute system sets even stricter criteria. It is based on the 1990 US Dolphin Protection Consumer Information Act, which prevents tuna sold in the US from being labelled as "dolphin-safe" if the tuna is caught with purse seine nets. These nets are used with the intention of chasing and encircling dolphins which tend to congregate above schools of tuna in the Eastern Tropical Pacific Ocean. A first attempt to ease the US law in 1999 was challenged in court by Earth Island Institute. In December 2002, the attempt to amend the US law to meet the AIDCP requirements was again challenged in the US courts by some NGOs, who consider the AIDCP measures not to be stringent enough.

Although "dolphin-safe/dolphin-friendly" labelling started out as a technical regulation, it has changed the market profoundly. Today there are many privately labelled tins of tuna, with such labelling becoming the norm in certain markets and sometimes leads to confusion. A WWF survey in 8 European countries identified no less than 26 different claims.

This has obvious consequences on the international tuna market, as tuna which is not labelled "dolphin-safe" is no longer accepted in some countries and therefore has to find other trade outlets. The "dolphin-safe" label bars tuna caught in accordance with AIDCP measures from access to the US markets. This has given rise to an ongoing dispute between Mexico and US.

The Community supports the voluntary AIDCP Dolphin Safe Certification scheme. After the implementation of the Tuna Tracking System¹⁶, the question is whether and how to implement the AIDCP certification scheme at Community level.

---

¹⁴ IATTC –Tuna tracking and AIDCP Dolphin Safe Certification
<http://www.iattc.org/>

Certification programme for tuna fished according to the procedures for AIDCP Dolphin Safe Tuna certification (last amended June 2004).

¹⁵ Earth Island Institute - International Marine Mammal Project -"Dolphin safe" tuna:

<http://www.earthisland.org/immp/>

Certification programme for tuna fished according to the international "Dolphin safe" tuna standard, developed by Earth Island Institute.

7.2. The Marine Stewardship Council eco-labelling scheme

The Marine Stewardship Council (MSC), jointly created in 1997 by Unilever and the World Wildlife Fund for Nature (WWF), has launched a large private eco-labelling initiative that assesses the environmental impact of fishing¹⁷. The MSC has established general principles and criteria, which are used to assess individual stocks eligible for certification.

The process of developing the MSC principles has shown that there exist reserves on the side of developing countries, countries that fear that their products may be excluded from developed country markets. In its Annual Report of 2003, the MSC refers to a Member State of the Community and states that “fisheries wishing to engage with the MSC programme are eligible for grants” from the Member State concerned. This information has reinforced the concerns of developing countries which consider this to be a discriminatory measure, preventing free access to eco-labelling schemes.

Species concerned:

- Certified fisheries (as on 31.07.2004): Burry Inlet cockles (EU), South African hake, Thames herring (EU), New Zealand hoki, Mexican Baja California red rock lobster, Western Australian rock lobster, South West mackerel handline fishery (EU), Loch Terridon nephrops (EU), Alaska salmon, South Georgia toothfish
- Fisheries undergoing assessment: Bering Sea and Aleutian Island Pacific Cod - Freezer Longline; Chilean Industrial Hake Fishery; US Pacific Halibut Alaska, Washington and Oregon; Pacific Halibut British Columbia, Canada; North Sea herring; Hastings Fishing Fleet Pelagic Fishery Mackerel and Herring; Australian Mackerel Icefish; Bering Sea/Aleutian Islands and the Gulf of Alaska pollock fisheries; Lake Hjälmaren Pikeperch; Net fishery; Sablefish fishery; Lakes and Coorong fisheries, South Australia (Mulloway, Cockle, Golden perch, Yellow-eyed mullet); British Columbia Salmon fishery; Hastings Fishing Fleet Dover Sole Fishery

7.3. The "Arrangement for the Voluntary Certification of Products of Sustainable Fishing" by the Nordic Council

In 2000, a technical working group of the Nordic Council of Ministers developed criteria for an environmental label based on an assessment of the sustainability of the fisheries. The report, as adopted in August 2001¹⁸, identified a number of verifiable criteria that concentrate on the process of fisheries management by the public authorities. No fisheries have been certified to date. At the international level, the Nordic Council has initiated a debate on establishing international eco-labelling guidelines in the FAO.

---

¹⁶ Council Regulation (EC) No 882/2003 of 19 May 2003 establishing a tuna tracking and verification system. (OJ L 127, 23.5.2003, p. 1).

¹⁷ <http://www.msc.org>

¹⁸ “An arrangement for the Voluntary Certification of Products of Sustainable Fishing”, Nordic Technical Working Group on Fisheries Ecolabelling Criteria, Final Report, Copenhagen, June 21, 2000.

7.4. Other private "logos" present on the market

Unilever Fish Sustainability Initiative

<http://www.unilever.com/environmentsociety/sustainability/fish/>

This Unilever program aims at guiding their internal selection of sources of whitefish supply. Fisheries have been classified from "sustainable" to "not sustainable" according to 5 criteria, each criteria being quoted by a green/orange/red light system.

Carrefour - Logo "Pêche responsable"

Carrefour's own claim to be used on Icelandic cod as from September 2004 (announcement at Seafood International exhibition, May 2004)

7.5. Other considerations

In parallel to the development of eco-labelling schemes, certain supermarket chains have committed themselves to restrict their supply of fish to sustainable fisheries. They have started to develop and join certification programs to this end. In addition to that, some others have even decided not to offer fish for sale at all.

On the other hand, it may be assumed that consumer interest in environmentally - friendly products could contribute to a growing market for fisheries products. It remains difficult to quantify the demand for eco-labelled products, as recent studies show certain limits in this regard. In a recent study in the US, the interrogated consumers indicated a preference for eco-labelled products; in contrast to that, an analysis of the shopping basket showed that the price was the first criterion of choice. In other terms, the success of an eco-labelling scheme would depend, at least in part, on the additional costs which it carries with it. Moreover, consumer interest varies from country to country, depending on market peculiarities and public perception of the concept of sustainability.

ANNEX II

Minimum requirements for eco-labelling schemes for fishery products

1. PRECISE, OBJECTIVE AND VERIFIABLE CRITERIA

The certification standard should rest on precise, objective and verifiable criteria and, where possible, be based on international standards.

Eco-labelling schemes should deliver what they promise and not promise what they cannot deliver. The award of the eco-label should be based on certification standards and criteria that guarantee that the product meets the claims made. Criteria must be objective and precise, in order to forestall allegations of subjectivity. Criteria must also be verifiable, i.e. they must reflect measurable elements, and be monitored by way of appropriate and recognised indicators. A criterion that “the fishery is conducted in a sustainable manner”, without any further objective parameters, would be obviously difficult to verify. On the other hand, requiring that “the fishery is subject to a management plan based on the precautionary approach” and indicating the specific features of the management plan that are required under the precautionary approach would be objective, precise and verifiable. Using “effort stays below F_{MSY} ” as a criterion is even more stringent and would allow for more precise measurement of the achievements of the scheme.

Furthermore, certification standard and criteria should be subject to appropriate and participatory consultation of interested parties. Finally, wherever relevant international standards and/or generally accepted standards for the conservation and management of living marine resources exist, they should be used as a reference-point for eco-labelling criteria. One such reference-point is the FAO Code of Conduct for Responsible Fisheries.

8. INDEPENDENT ASSESSMENT AND CHAIN OF CUSTODY

Eco-labelling schemes should be based on independent assessment and ensure the accurate identification of the product throughout the chain, “from the net to the plate”. Appropriate procedures, including appeal and complaint procedures, should be in place.

In order to protect consumers and the fishing industry, an eco-labelling scheme should be reliable and credible. To this end, the standard-setting body, the accreditation body and the certification bodies should be independent from one another. Without a proper separation of their respective responsibilities, the independence and integrity of eco-labelling schemes cannot be guaranteed. Accreditation and certification bodies and their respective procedures should also comply with the relevant international ISO standards.

In practice, eligibility for an eco-label has to be assessed against the relevant certification standard by independent certifying bodies. The certification process should be based on a clear assessment procedure and should cover both the fishery

and the post-harvest chain so that eco-labelling can be seen to be fair to all producers and provide credible guarantees for the consumer. A chain of custody would then have to be constructed by a description of the technical means which ensure adequate traceability all the way through to the final consumer..

Where levels of performance are set, either for a fisheries management system, a fish stock or a fishing vessel, they should be capable of being adequately monitored. After the initial assessment, and in order to uphold the credibility of the scheme for consumers and its economic benefits for fishermen, there should be a regular evaluation to verify that the product continues to meet the requirements and to ensure a regular validation of the criteria used.

9. OPEN ACCESS

Eco-labelling schemes should not discriminate in terms of access to the certification process.

With regard to international trade, eco-labelling schemes should in no case lead to a distortion of trade or competition. Such schemes should not be unfairly discriminatory as to which fisheries, which vessels or which products are eligible for certification. Eco-labelling schemes should be open to all products marketed within the Community, whatever their provenance, in order to comply with the Community's WTO obligations under the Technical Barriers to Trade Agreement. They should not discriminate between domestic goods and imports, or between products from different trading partners.

Developing countries contribute substantially to the Community's supplies of fish and fisheries products. The use of eco-labelling schemes could thus be an additional opportunity for them to get added value for their products. Special arrangements and technical and financial assistance would allow them to participate in such schemes. Fisheries Partnership Agreements could be appropriate vehicles to this end.

Consideration must also be given to the potential difficulties that small and medium enterprises (SMEs) could encounter in acceding to eco-labelling schemes. Stock assessment and criteria monitoring are often highly demanding in terms of data quantity and data quality. This implies significant costs, which may go beyond the means of SMEs. The Commission would therefore encourage the use of alternative, less data demanding, methods for stock assessment where SMEs are concerned. The schemes should however provide for equal guarantee of sustainability for the fisheries concerned.

Finally, it could also be the case that eco-labelling schemes already in operation encounter difficulties in complying with minimal requirements set. In such a case a reasonable delay should be foreseen for adaptation if ever needed.

10. CONTROL OF ECO-LABELLING SCHEMES

Eco-labelling schemes should be properly controlled, in order to ensure that they comply with the minimal requirements, that certification is satisfactory and that the information provided to consumers is accurate.

Adequate controls will reinforce the credibility of schemes for consumers and offer additional guarantees to the fishermen that the schemes are applied in an independent and non-discriminatory manner. The monitoring and control of the Common Fisheries Policy will provide elements which may also be of interest for the supervision of the scheme. This will be of particular importance in situations where the participants in a certified fishery fail to comply with applicable conservation and management measures.

11. ACCURATE INFORMATION OF THE CONSUMER

The certification standard used to award an eco-label should be available to the consumer. Product information at the point of sale should reflect the assessment undertaken.

It is essential that consumers know what an eco-labelling scheme stands for. The certification standard together with the criteria used should therefore be made available to consumers so that they can see for themselves what a given eco-labelling scheme represents. In addition, the information on the product at the point of sale should accurately reflect the certification standard. Without this, there would be a risk of misleading consumers about the real significance of eco-labels.